

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДВНЗ «ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА»**

Факультет іноземних мов

Кафедра французької філології

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА ПЕРЕКЛАДУ

Освітня програма «Французька мова і література»
Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти

Спеціалізація 035.055 Романські мови та літератури
(переклад включно), перша – французька

Спеціальність 035 Філологія
Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 1 від “30” серпня 2020 р.

м. Івано-Франківськ – 2020

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Теорія і практика перекладу
Викладач (-і)	Білас Андрій Андрійович
Контактний телефон викладача	0957040089
E-mail викладача	bilas.andriy@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний/заочний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	Вівторок, о 15.00 год., ауд. 821
2. Анотація до навчальної дисципліни	
<p>Предметом вивчення навчальної дисципліни є система сучасних прагмалінгвістичних знань про переклад як вид комунікативної діяльності у різних її типах.</p> <p>Зміст: Базові поняття про теорію і практику перекладу. Основні етапи історичного розвитку перекладу. Поняття моделей перекладу. Сучасні теорії перекладу. Класифікація видів і форм перекладу. Моделі та функції перекладу. Процес перекладу. Одиниці перекладу. Стратегії і тактики перекладу. Проблема перекладності і адекватності тексту. Лексичний аспект перекладу. Основні лексичні трансформації. Морфологічні, синтаксичні особливості перекладу. Граматичні трансформації. Основи перекладу стилістично маркованих одиниць і фразеології. Основи перекладу текстів різних жанрів. Відомі українські і західні перекладознавці. Роль викладача в процесі перекладу.</p>	
3. Мета та цілі навчальної дисципліни	
<p>Мета: Формування загальних та фахових компетентностей для виконання професійних завдань та обов'язків освітнього, міжкультурного, науково-дослідницького та інноваційного характеру в галузі теорії і практики перекладу: забезпечення студентів, які вивчають французьку мову як основну іноземну, знаннями теоретичних основ теорії і практики перекладу та формування навичок виконання літературного адекватного перекладу фрагментів текстів художнього, політичного, публіцистичного, економічного, юридичного характеру, що підвищить їх загальнокультурний рівень, збагатить словниковий запас відповідною термінологією, сприятиме формуванню соціокультурної, соціолінгвістичної та міжкультурної компетенцій, позитивно вплине на оволодіння ними усним і писемним французьким мовленням та їх перекладом.</p> <p>Цілі: підготовка фахівців, здатних розв'язувати складні задачі і проблеми, що передбачає проведення досліджень та/або здійснення інновацій та характеризується невизначеністю умов і вимог, у діяльності, пов'язаній з аналізом, творенням (зокрема перекладом) і оцінюванням письмових та усних текстів різних жанрів і стилів, організацією успішної комунікації різними мовами: розширення знань студентів із загального до професійного рівня зі сучасним станом дослідження проблем теорії і практики перекладу та з основними етапами розвитку теорій перекладу; розвиток навичок практичного підходу до методичних та теоретичних положень робіт закордонних та вітчизняних перекладознавців; розвиток у студентів здатності робити самостійні висновки зі спостережень за процесом перекладу; ознайомлення з основними жанровими особливостями перекладу, а також розвиток навичок філологічного аналізу перекладів у зіставленні з першотворами; ознайомлення студентів із об'єктивними та суб'єктивними чинниками перекладу, із актуальними проблемами перекладу; формування практичних вмінь, які вони зможуть застосувати в професійній діяльності викладача у франко-українському міжмовному просторі.</p>	

4. Компетентності та результати навчання

Загальні компетентності:

- 1) Здатність учитися й оволодівати сучасними знаннями з теорії і практики перекладу.
- 2) Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел з теорії і практики перекладу.
- 3) Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми у процесі вивчення теорії і практики перекладу.
- 4) Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій у процесі вивчення теорії і практики перекладу.
- 5) Здатність проведення досліджень з теорії і практики перекладу на належному рівні.

Фахові компетентності:

- 1) Здатність вільно, гнучко й ефективно використовувати французьку та українську мови у різних жанрово-стильових різновидах і регістрах спілкування (офіційному, неофіційному, нейтральному) для розв'язання завдань з теорії і практики перекладу.
- 2) Здатність до збирання, аналізу, систематизації й інтерпретації мовних фактів, інтерпретації та перекладу тексту.
- 3) Здатність вільно оперувати спеціальною термінологією для розв'язання професійних завдань з теорії і практики перекладу.
- 4) Усвідомлення засад і технологій створення перекладних текстів різних жанрів і стилів державною та французькою мовами.
- 5) Здатність здійснювати лінгвістичний та перекладознавчий аналіз текстів різних стилів і жанрів.
- 6) Усвідомлення структури теорії і практики перекладу та її теоретичних основ.

5. Організація навчання

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	20 год.
практичні заняття	10 год.
самостійна робота	60 год.

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс(рік навчання)	Обов'язковий / вибірковий
4-й	035 Філологія	2-й	вибірковий

Тематика навчальної дисципліни

Тема	Кількість год.		
	Лекція	Практичне заняття	сам. роб.
Тема 1. Теорія і практика перекладу як наука, предмет її дослідження ізв'язки з іншимигалузями лінгвістики.	2		4
Тема 2 . Становлення і історія теорії перекладу. Сучасні теорії перекладу.	2		4
Тема 3. Класифікація видів і форм перекладу.	2		4
Тема 4. Моделі тафункції перекладу.	2		4
Тема 5. Процесперекладу. Одиниці перекладу.	2		4
Тема 6. Стратегії і тактики перекладу. Поняття прийому і методу перекладу.	2		4
Тема 7. Проблема перекладності і адекватності тексту.	2		4
Тема 8. Лексичний аспект перекладу. Лексичні особливості перекладу.	2		4
Тема 9. Граматичний аспект перекладу.Морфологічні,	2		4

синтаксичні особливості перекладу.			
Тема 10. Стилiстичний аспект перекладу. Відтворення лексико-стилiстичних засобiв та прийомiв увиразнення змiсту	2		4
Тема 11. Переклад як процес. Етапи процесу виконання перекладу. Редагування перекладу.		2	4
Тема 12. Лексичнi проблеми художнього перекладу.		2	4
Тема 13. Перекладацька дiяльнiсть: досвiд, приклади, контрастивний аналіз. Операційний iнструментарій перекладача.		2	4
Тема 14. Роль перекладача в процесі перекладу.		2	4
Тема 15. Нестандартне мовлення як компонент сучасного французького дискурсу та проблеми його перекладу.		2	4
Всього	20	10	60

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<p>Система контролю знань студентів здійснюється через:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) поточний контроль – тестові завдання, які мають на меті перевірити рівень теоретичних знань з курсу та практичних навичок володіння студентами навичками перекладу; 2) підсумковий контроль – підсумкова контрольна робота: тестові завдання, які охоплюють матеріал змістового модуля 1. <p>Тестові завдання: 5/10 завдань формату «множинний вибір», виконання яких передбачає вибір правильного варіанту відповіді на питання теми, що розглядається на практичному занятті. Правильний варіант відповіді оцінюється в 1 бал. Виправлений з неправильного на правильний – 0,5 бала. Нерозбірливо написана, невірна відповідь, її відсутність – 0 балів.</p>
Вимоги до письмових робіт	<p>Тестові завдання: 5/10 завдань формату «множинний вибір», виконання яких передбачає вибір правильного варіанту відповіді на питання теми, що розглядається на практичному занятті. Правильний варіант відповіді оцінюється в 1 бал. Виправлений з неправильного на правильний – 0,5 бала. Нерозбірливо написана, невірна відповідь, її відсутність – 0 балів.</p> <p>Підсумкова контрольна робота – тестові завдання, які охоплюють матеріал змістового модуля 1.</p> <p>Тест складається з 25 завдань формату «множинний вибір», виконання яких демонструє рівень теоретичних знань та сформованості у студентів соціокультурної та соціолінгвістичної компетенції. Правильний варіант відповіді оцінюється в 1 бал. Виправлений з неправильної на правильну – 0,5 бала. Нерозбірливо написана, невірна відповідь, її відсутність – 0 балів.</p> <p>Перелік питань, які виносяться на підсумкову контрольну роботу:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Traductologie. Définition. 2. Objet et champ d'étude de la traductologie 3. Rapports avec d'autres sciences linguistiques 4. Théories générale et spéciale de la traduction La structure informative du texte et les espèces d'information. 5. La théorie générale et les théories particulières de la traduction. 6. Aspects historiques de la traduction. 7. La traduction de la Bible du latin en français 8. Les versions de référence de la Bible 9. Théories Prescriptives ou Classiques de traduction 10. Théories descriptives de traduction 11. Théories prospectives de traduction

12. Problèmes de la définition de la traduction.
13. Les théoriciens de la traduction. La traduction et les autres disciplines humaines.
14. Les termes clés de la traduction.
15. Les types de traduction.
16. Les types de traducteurs
17. Le problème de l'unité de traduction.
18. Les niveaux de la traduction (phonème, morphème, mot, syntagme, texte).
19. Les procédés techniques de la traduction.
20. Les transformations d'ordre global et les transformations d'ordre intratextuel.
21. Les exigences envers les traducteurs
22. Problème de traduisibilité
23. Le concept d'«équivalence». Acceptions générales
24. Types d'équivalence
25. Équivalence linguistique
26. Équivalence paradigmatique
27. Équivalence stylistique
28. Équivalence sémantique
29. Équivalence formelle
30. Équivalence référentielle
31. Équivalence pragmatique
32. Équivalence fonctionnel
33. Adéquation de la traduction
34. La structure informative du texte et de ses éléments de base
35. L'information dénotative (sémantique).
36. L'information connotative (émotive, expressive, stylistique).
37. L'information sociolocale (sociale, sociogéographique)
38. L'information chronologique (temporelle, diachronique)
39. L'information socioculturelle (pragmatique)
40. Composants informatifs occasionnels
41. L'information associative imagée
42. L'information néologique expressive
43. L'information allusive
44. L'information fonctionnelle.
45. Les correspondances lexicales dans la traduction
46. Théorie des correspondances régulières
47. Les types de correspondances lexicales interlinguistiques. Les correspondances de forme
48. Les correspondances complètes et partielles
49. Les correspondances constantes (permanentes) et occasionnelles (contextuelles)
50. Les espèces de correspondances résultant du procédé de traduction.
51. Les correspondances fonctionnelles.
52. La recherche des universaux
53. L'assemblage et la dislocation des phrases. La traduction des tournures participiales absolues
54. Correspondances occasionnelles et traduction aux différents niveaux d'équivalence
55. Modes et procédés de traduction
56. Equivalences grammaticales
57. Correspondances grammaticales à choix variable
58. Transformations grammaticales de la traduction
59. Les principales étapes de la traduction d'un texte.

	<p>60. Les réalia et leur traduction.</p> <p>61. La spécificité linguistique de la traduction des noms propres.</p> <p>62. Les transformations lexicales dans la traduction.</p> <p>63. Les problèmes de la traduction des emprunts.</p> <p>64. Les problèmes de la traduction des néologismes.</p> <p>65. Les calques comme un des moyens de la traduction.</p> <p>66. Les particularités de la traduction des textes scientifiques et techniques.</p> <p>67. Les principaux modèles de la traduction.</p> <p>68. Les types de noms propres et leur traduction.</p> <p>69. Le problème de faux amis des traducteurs.</p> <p>70. La phrase éliptique et les particularités de sa traduction.</p> <p>71. La conversion comme moyen sémantico-morphologique de la formation des mots dans l'aspect de la traduction.</p> <p>72. Les particularités de la traduction des phrases impersonnelles.</p> <p>73. Les déterminants du nom français et les moyens linguistiques de leur traduction en ukrainien.</p> <p>74. La notion du style dans le contexte de la théorie de la traduction.</p> <p>75. Les tropes (métaphore, métonymie, comparaison) et les particularités de leur traduction.</p> <p>76. Les figures de style (répétition, gradation, structures parallèles) et les particularités de leur traduction.</p> <p>77. Les problèmes de la traduction du style familier (aspect phonétique, lexical et grammatical).</p> <p>78. Les expressions phraséologiques et les particularités de leur traduction.</p> <p>79. Le principe de la hiérarchie des valeurs (des valeurs hiérarchisées)</p> <p>80. Les particularités de la traduction de la prose littéraire</p> <p>81. La spécificité de la traduction poétique</p> <p>82. Les particularités de la traduction du genre dramatique</p> <p>83. La traduction de la littérature sociopolitique</p> <p>84. La traduction de la littérature scientifique et technique</p>
<p>Практичні заняття</p>	<p>Тестові завдання формату «множинний вибір», які мають на меті перевірити рівень теоретичних знань з теми практичного заняття. Усне опитування з теми практичного заняття; Дискусія з питань практичного заняття</p> <p>Усне опитування реалізує поточний облік успішності студентів на основі чотирибальної шкали оцінок за виконання того чи іншого виду завдання. Так,</p> <p>5 балів студент отримує за вичерпну відповідь з теоретичного питання, яке розглядається, за умови її оформлення відповідно до норм усного французького мовлення.</p> <p>4 бали – за повну відповідь, проте з однією-двома змістовими неточностями, незначною кількістю мовних помилок.</p> <p>3 бали – за неповну відповідь, або таку, що містить ряд змістових неточностей і незначну кількість мовних помилок.</p> <p>2 бали – за часткову, з грубими змістовими недоліками відповідь, або за її невідповідність питанню чи відсутність взагалі; відповідь, що містить значну кількість помилок, які порушують акт комунікації, унеможливають розуміння змісту висловленого.</p>

Умови допуску до підсумкового контролю	Студент допускається до підсумкового контролю за умови отримання не менше 32 балів за аудиторну та самостійну роботу.				
	Контроль	Аудитор на робота	Самостійна робота	Підсумкова контроль на робота	Всього
	Ваговий коефіцієнт	10	5	5	
	Максимальна кількість балів	50	25	25	100
		„5” – 50 „4” – 40 „3” – 30 „2” – 20	„5” – 25 „4” – 20 „3” – 15 „2” – 10	„5” – 25 „4” – 20 „3” – 15 „2” – 10	

7. Політика навчальної дисципліни

Кожен студент повинен ознайомитися і слідувати Положенню про академічну доброчесність Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, Статуту і Правилам внутрішнього розпорядку Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.

Зокрема, для успішного засвоєння програми курсу магістрант повинен:

- вчасно приходити на заняття;
- не пропускати заняття, а в разі хвороби надати довідку;
- готуватися до усіх видів поточного та підсумкового контролю;
- брати активну участь у практичних заняттях;
- на свій вибір підготувати один виступ/реферат/презентацію з матеріалу, що виноситься на самостійне вивчення;
- бути толерантним у спілкуванні з викладачем та іншими студентами, зокрема під час обговорення питань на лекційних і практичних заняттях;
- самостійно опрацьовувати матеріал;
- конструктивно підтримувати зворотній зв'язок на всіх етапах дослідження;
- своєчасно і акуратно виконувати завдання для самостійної роботи;
- користуватися смартфоном лише для виконання навчальних завдань під час занять;
- бути терпимим і доброзичливим до однокурсників та викладачів;
- брати участь у контрольних заходах (поточний контроль, контроль самостійної роботи; підсумковий контроль);
- будь-яке копіювання або відтворення результатів чужої праці, якщо тільки робота не має груповий формат, використання завантажених з Інтернету матеріалів кваліфікується як порушення норм і правил академічної доброчесності та передбачає притягнення винного до відповідальності, у порядку, визначеному чинним законодавством та Положенням про академічну доброчесність Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.
- Студент може перескласти будь-яку тему практичного заняття.
- Студент може перескласти підсумкову контрольну роботу у випадку отримання оцінки «незадовільно».

Якщо студент має претензії до викладача через оцінювання, якість надання послуг тощо, спершу треба повідомити про це самого викладача; якщо проблему не вдалося вирішити, студент має право звернутися до завідувача кафедри чи керівництва факультету.

8. Рекомендована література

1. Чередниченко О. І., Коваль Я. Г. Теорія і практика перекладу. Французька мова [Текст]=Theorie et pratique de la traduction le francais: підручник для студентів. – К.: Либідь, 1995.
2. Максименко О. В. Усний переклад: теорія, вправи, тексти (французька мова) [Текст]: навч. посібник .- Вінниця: НОВА КНИГА, 2008.
3. Мамрак А. В. Вступ до теорії перекладу [Текст]: навчальний посібник.-К.: ЦУЛ, 2009
4. Корунець І. В. Вступ до перекладознавства [Текст]: підручник .- Вінниця: Нова Книга, 2008.
5. Основи перекладознавства [Текст]: навчальний посібник/за ред. А.Є.Нямцу .-Рек. МОН .- Чернівці: Рута, 2008 .
6. Терехова С.І. Основи перекладознавства [Текст]: навч. посібн. для студентів ВНЗ зі спеціальності "Переклад" . - 2-ге вид., випр. і доп. - К.: Вид. центр КНЛУ, 2014 .
7. Українське перекладознавство ХХ сторіччя [Текст]: бібліографія/уклав Т.Шмігер.- Львів: ЛНУ, 2013 . - 626 с. Кількість примірників: 1
8. Чередниченко О. Про мову і переклад. – К.: «Либідь», 2007.
9. Зорівчак Р. «Боліти болем слова нашого». Поради мовознавця. – Тернопіль: «Мандрівець», 2008.

Викладач: Білас А.А., доцент кафедри французької філології